VÝROČNÍ ZPRÁVA KNIHOVNY UTB ZA ROK 2025

Slovo ředitele

Rok 2025 byl pro Knihovnu UTB dalším rokem, v němž jsme upevňovali její významné postavení v životě univerzity. Knihovna dnes již dávno není pouze místem, kde jsou uchovávány a zpřístupňovány knihy a další dokumenty. Je především moderním centrem odborných informačních služeb a důležitou součástí infrastruktury podporující vzdělávání, vědu a výzkum, ale i volnočasovou činnost studentů a zaměstnanců univerzity.

Vedle péče o rozsáhlý tištěný fond a příjemného a reprezentativního prostředí pro studium a práci se stále větší část naší činnosti soustředí na odbornou podporu výzkumných pracovníků. Podílíme se na zpřístupňování vědeckých informačních zdrojů, podpoře otevřeného přístupu k výsledkům výzkumu, správě výzkumných dat, práci s bibliometrickými a citačními informacemi i na dalších činnostech, které reagují na proměňující se prostředí současné vědy a akademického publikování.

Tato proměna přitom neznamená opuštění tradičních hodnot knihovny. Naopak – dlouhodobě se snažíme spojovat to nejlepší z tradičního poslání akademické knihovny s novými službami a technologiemi, a to i na bázi AI. Naším cílem je být spolehlivým partnerem studentů, akademických pracovníků i dalších zaměstnanců univerzity a poskytovat jim kvalitní zázemí pro jejich studium, výzkum i odbornou práci.

Naše pracoviště má přitom výrazně širší záběr, než by mohl naznačovat samotný název knihovny. Vedle tradičních i moderních knihovnických a informačních služeb zahrnuje také činnost Nakladatelství UTB, tiskových služeb, univerzitní prodejny a Informačního centra Baťa, které se zaměřuje na výzkum veškerých témat spojených s osobností Tomáše Bati. Tyto součásti představují různorodou paletu činností, které se vzájemně doplňují a společně vytvářejí zázemí nejen pro akademický život univerzity, ale také pro její odbornou, publikační, prezentační a kulturní činnost.

Výsledky, které jsou zachyceny v této zprávě, proto nevnímáme jako jednorázový souhrn úspěchů jediného roku. Jsou především odrazem dlouhodobé práce a kontinuálního rozvoje knihovny, jejímž cílem je udržet její vysokou odbornou úroveň a zároveň ji dále rozvíjet v souladu s potřebami moderní univerzity. Za tím vším stojí především lidé, kteří v knihovně pracují. Právě jejich odbornost, každodenní práce a ochota reagovat na nové potřeby akademického prostředí jsou základem toho, že může knihovna dlouhodobě plnit svou roli jedné z klíčových odborných institucí univerzity.

PhDr. Ondřej Fabián
Ředitel Knihovny UTB

Základní údaje

Název: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně - Knihovna

Sídlo: nám. T. G. Masaryka 5555, 760 01 Zlín

Statut: Univerzální knihovna se specializovaným fondem

Organizační zařazení v rámci UTB: Samostatná součást

IČO: 70883521

DIČ: CZ70883521

Sigla: ZLD002

Registrační číslo (Ministerstvo kultury): 4740/2003

Pobočky: Centrální knihovna Zlín (nám. T. G. Masaryka 5555, 760 01 Zlín)

Studovna Uherské Hradiště (Studentské náměstí 1531, 686 01 Uherské Hradiště)

Kontaktní email: knihovna@utb.cz; studovnaUH@k.utb.cz

Webové stránky: https://knihovna.utb.cz

Facebook: https://www.facebook.com/knihovnautb

Instagram: https://www.instagram.com/knihovnautb

X (bývalý Twitter): https://x.com/knihovnautb

Knihovní a ediční rada

Činnost Knihovny UTB je koordinována Knihovní a ediční radou, ve které mají zástupce všechny fakulty a která se pravidelně schází, vyhodnocuje činnost Knihovny a nastavuje další trendy v jejím fungování.

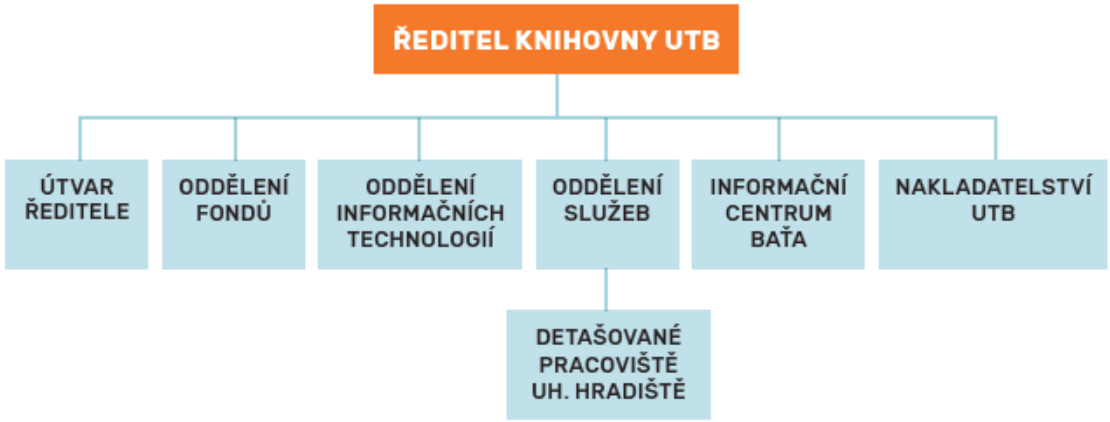
Složení Knihovní a ediční rady:

PhDr. Ondřej Fabián	ředitel Knihovny UTB
prof. Ing. Petr Humpolíček, Ph.D.	prorektor pro tvůrčí činnosti
Mgr. Lenka Drábková, Ph.D.	prorektorka pro pedagogickou činnost
Ing. Martina Juříková, Ph.D.	prorektorka pro vnitřní a vnější vztahy
doc. Ing. Adriana Knápková, Ph.D.	prorektorka pro rozvoj
doc. Ing. Antonín Minařík, Ph.D.	Proděkan FT
prof. Ing. Boris Popesko, Ph.D.	proděkan FaME
Mgr. Lukáš Gregor, Ph.D.	proděkan FMK
doc. Ing. Bronislav Chramcov, Ph.D.	proděkan FAI
Mgr. Ilona Kočvarová, Ph.D.	proděkanka FHS
Ing. Pavel Taraba, Ph.D.	proděkan FLKŘ
Mgr. Pavel Holík	Nakladatelství UTB

Struktura knihovny a zaměstnanci

Personální složení Knihovny UTB je dlouhodobě velmi stabilní a v jeho struktuře dochází k naprosto minimálním změnám. Tento stav se pozitivně propisuje do nabízených služeb, kdy se odborníci na dané tematické oblasti dlouhodobě věnují svěřeným úkolům a odvádějí práci v náležité kvalitě, aniž by docházela k častým personálním změnám.

Organizační struktura Knihovny

Počty zaměstnanců

S ohledem na různorodou činnost realizovanou v knihovně (knihovnické služby, nakladatelství, reprografické služby, Informační centrum Baťa) je struktura zaměstnanců tvořena odborníky s různými typy specializace. Kromě kmenových zaměstnanců jsou velmi okrajově na rutinní provozní činnosti najímáni studenti na DPP.

Počet zaměstnanců knihovny		Celkem k 31. 12.	Přepočtený počet
Celkem		25	24,1
z toho	se vzděláním vysokoškolským	19	18,1
	z toho knihovnickým	5	4,8
	s vyšším odborným vzděláním	2	2
	z toho knihovnickým	0	0
	se vzděláním středoškolským	4	4
	z toho knihovnickým	3	3

Vedoucí zaměstnanci

Ředitel: PhDr. Ondřej Fabián

Zástupce ředitele: Ing. David Janulík

Ředitel Nakladatelství UTB: Mgr. Pavel Holík

Vedoucí Oddělení služeb a Oddělení informačních technologií: Mgr. Světlana Hrabinová, Ph.D.

Vedoucí Oddělení fondů: Mgr. Eliška Navrátilová

Ekonomka: Ing. Kristýna Hrkalíková

Fondy a služby

Knihovna UTB je centrální pracoviště zodpovědné za nákup informačních zdrojů pro všechny fakulty a součásti UTB. Vzhledem ke své relativně krátké historii nedisponuje příliš obsáhlým fondem tištěných knih (ostatní knihovny veřejných vysokých škol mají mnohem vyšší počet knih ve fondu). S ohledem na stabilní financování a odbornou péči akvizičních pracovníků knihovny je však fond Knihovny UTB velmi aktuální a disponuje dostatečným množstvím relevantní literatury pro všechny obory vyučované na UTB. Zároveň je potřeba dodat, že jádro fondu knihovny je tvořeno prestižní množinou elektronických informačních zdrojů, které co do objemu mnohonásobně převyšují tištěný fond. Elektronické informační zdroje jsou v České republice pořizovány centrálně prostřednictvím licenčního centra CzechElib. Zástupci fakult v rámci Knihovní a ediční rady v pravidelných intervalech vyhodnocují a nahlašují své požadavky na nákup nových databází, které pak CzechElib pro UTB zajišťuje.

Informace o knihovním fondu

	Celkem k 31. 12.	Přírůstky za rok
Počet fyzických jednotek celkem	150 351	2 815
Úbytky knih. jednotek za rok	1 394	×
Počet knih. jednotek ve volném výběru / UH	64 410 / 3 002	×
Počet titulů elektronických knih	6 237	537
Počet tištěných VŠ závěrečných prací	7 453	×

Seriálové publikace

Na tomto místě je potřeba poukázat na skutečnost, že jádrem fondu seriálových (časopisových) publikací jsou elektronické časopisy pořizované konsorciální formou skrze licenční centrum CzechElib.

Tato elektronická periodika jsou k dispozici přes specializovaný portál na adrese https://ecasopisy.k.utb.cz a s přihlédnutím k faktu, že se jedná o desítky tisíc titulů, nejsou zmiňované časopisy součástí níže přiložené tabulky. Ta se zabývá pouze tištěnými časopisy a specializovanými předplatnými uplatňovanými na úrovni samostatných titulů.

	české	zahraniční	celkem
Počet titulů seriálových publikací	125	33	158
v tom pouze v tištěné formě	113	18	131
v tom pouze v elektronické formě	2	13	15
v tom v obou formách	10	2	12
Počet exemplářů seriálových publikací			175

Elektronické informační zdroje

Knihovna disponuje vysoce reprezentativní množinou specializovaných elektronických informačních zdrojů, do kterých jsou vynakládány prostředky v řádu miliónů korun. Přístup do nich je realizován skrze specializovaný portál https://ezdroje.k.utb.cz, který garantuje vysoký uživatelský komfort. Samozřejmostí je taktéž možnost vzdáleného přístupu, která zajišťuje neustálou dostupnost zpřístupňovaných zdrojů z jakékoliv internetové lokace 24 hodin denně, 7 dní v týdnu.

Statistiky přístupů do elektronických informačních zdrojů:

Databáze	Přístupy 2024	Přístupy 2025
Web of Science	118 935	135 896
Elsevier ScienceDirect	105 936	97 234
Bookport	64 133	69 673
Knovel	55 914	60 586
Ebsco	48 879	48 141
Springer	20 287	40 832
Scopus	38 842	34 726
Wiley	20 208	23 877
Taylor and Francis	13 655	14 887
American Chemical Society	16 675	14 231
Emerald	9 688	10 372
IEEE	6 444	5 281
SAGE	4 749	5 121
ProQuest	4 608	4 291
SciFinder	2 510	2 156
Institute of Physics Journals	1 341	1 792
Reaxys	2 110	1 714
DeGryuter	708	651

Ve srovnání s rokem 2024 byla míra využití elektronických informačních zdrojů naprosto stabilizovaná, což dokládá, že zvolená množina předplácených databází je pro uživatele z řad UTB zcela relevantní. Uživatelské statistiky může do budoucna ovlivnit vyšší míra používání nástrojů na bázi AI. Nicméně i tyto služby jsou úzce navázány na primární čerpání informací a poznatků z elektronických informačních zdrojů.

Náklady na akvizici informačních zdrojů

Jak už bylo uvedeno, jádrem informačních fondů knihovny jsou elektronické informační zdroje, do jejichž předplatných jsou směřovány významné finanční prostředky. Zároveň nejsou podceňovány ani výdaje na akvizici knižních titulů, neboť v případě jakéhokoliv zanedbání by mohly vzniknout ve fondu knihovny mezery, které by bylo velmi obtížné později zacelovat. Zároveň není podceňován ani nákup časopiseckých publikací, které jsou specializovány na nejrůznější obory vyučované na univerzitě. Jedná se ovšem o pořizování individuálních předplatných, protože klíčové impaktované tituly bývají standardně součástí kolekcí zakupovaných v rámci předplatných elektronických databází.

Náklady na akvizici	Kč
tištěných knih	1 614 019,-
elektronických knih	1 455 114,-
časopisy	745 716,-
EIZ	7 797 352,-
Celkem	**11 612 201,-**

Uživatelé, počty výpůjček a akce pro veřejnost

Uživatelem knihovny se po procesu registrace mohou stát studenti a zaměstnanci univerzity, ale stejně tak i odborná veřejnost. Knihovna UTB je největší vědeckou knihovnou ve Zlínském kraji a je logické, že zájemci o vědecké informace využívají jejich služeb.

Zaregistrovaní uživatelé k 31. 12. 2025	5 269
z toho uživatelé s kategorií veřejnost	695
Počet aktivních uživatelů v roce 2025	2 971
Počet prezenčních výpůjček	13 023
Celkem registrovaných výpůjček	38 954
v tom počet prvních výpůjček	15 067
v tom počet prodloužení	23 887
Počet požadavků na e-výpůjčky Flexibooks	16
Počet požadavků (knih) žádaných do UH	89
Počet výpůjček v UH / Box UH – počet uložení	1 005 / 81

Meziknihovní výpůjční služby

Naprosto standardní službou v českém knihovnickém prostředí jsou tzv. meziknihovní výpůjční služby, při kterých dochází k poskytnutí potřebných dokumentů uživatelům prostřednictvím zapůjčení z fondu jiné knihovny. Tato služba se realizuje jak na tištěné knihy, tak na odborné vědecké články.

MVS v rámci státu			
v tom	z jiných knihoven		224
	z toho	výpůjčkou	132
		kopií v tištěné formě	37
		elektronickou kopií	55
	do jiných knihoven		64
	z toho	výpůjčkou	54
		kopií v tištěné formě	0
		elektronickou kopií	10

MVS na mezinárodní úrovni (MMVS)			
v tom	z jiných knihoven		
	z toho	výpůjčkou	0
		kopií v tištěné formě	0
		elektronickou kopií	0
	do jiných knihoven		3
	z toho	výpůjčkou	1
		kopií v tištěné formě	0
		elektronickou kopií	2

Otevírací doba

Otevírací doba (Zlín)

Pondělí – Čtvrtek: 8:00–19:00
Pátek: 8:00–18:00
Sobota: 9:00–14:00

Poznámka: Otevírací doba je uvedena v průběhu semestru. V ostatních měsících je otevírací doba obvykle zkrácena.

Otevírací doba (Uherské Hradiště)

Pondělí – Čtvrtek: 7:30–16:30
Pátek: 7:30–12:00

Sobota: pouze vybrané dny s přihlédnutím k termínům výuky studentů kombinované formy studia

Rozšířená otevírací doba: Uživatelé s tzv. pokročilou registrací mohou navštěvovat 4. nadzemní podlaží knihovny ve Zlíně i mimo otevírací dobu tzn. ve všedních dnech až do 22 hodin a dále pak v časovém rozmezí 8 – 18 hodin i o víkendech.

	v ústřední/hlavní	v pobočkových
Počet otevřených dnů v roce	228	201
Počet hodin v týdnu (dostupnost hlavních služeb)	59	40,5
Počet návštěv	73 280	

Fyzické prostory knihovny

Počet míst ve studovnách a čítárnách celkem: 450 (419 Zlín + 31 Uherské Hradiště)

Objekt Zlín (U13): 2. nadzemní podlaží: 107 studijních míst, 58 PC

3. nadzemní podlaží: 140 studijních míst, 66 PC

4. nadzemní podlaží: 172 studijních míst, 50 PC

Objekt Uherské Hradiště: 31 studijních míst, 15 PC

Počet počítačů v knihovně / studovnách celkem: 189 (174 Zlín + 15 Uherské Hradiště)

Informační výuka a akce pro veřejnost

Pracovníci knihovny jsou zcela rutinně zapojeni do akreditovaných studijních programů v roli vyučujících v předmětech spojených zejména s informační gramotností. Zároveň je v nabídce knihovny také možnost sjednání individuálních konzultací na podobná témata. Knihovna pořádá tradiční přednášky zejména pro končící studenty v oblasti tvorby a odevzdávání absolventských prací. Zároveň je knihovna taktéž místem pro realizaci přednášek pro vybraná populárně-naučná témata. V této oblasti je politikou knihovny pořádání menšího množství akcí, avšak s potřebnou propagací, publicitou a obvykle také s vysokou návštěvností.

Počet hodin školení organizovaných pro uživatele	225
Počet účastníků školení	1750
Počet hodin výuky zajišťované knihovníky	215
Počet účastníků výuky zajišťované knihovníky	291
Počet kulturních akcí	4
Počet konzultací	67

Technologie a technické vybavení knihovny

V oblasti technického vybavení prostor disponuje knihovna dostatečným množstvím virtualizovaných počítačových stanic připojených na serverovou infrastrukturu VMWare Horizon. Ty představují špičkové technické řešení, které přináší vysoký komfort jak pro uživatele, tak pro jejich samotnou správu. V každém ze tří nadzemních podlaží knihovny jsou umístěny multifunkční stroje pro zajištění tiskových služeb. Jedná se o externí řešení, kdy dochází pravidelně k obnově těchto zařízení a zajištění potřebného uživatelského komfortu. Uživatelům je k dispozici také specializovaný knižní skener. V záležitosti samoobslužných výpůjček a vracení jsou provozovány dva stroje, které významně přispívají ke kvalitě a dostupnosti služeb.

Mezi nejdůležitější systémy provozované knihovnou patří:

- Knihovní systém KOHA
- Uživatelské rozhraní VuFind
- Centrální vyhledávač Summon
- Technologie DSpace (Repozitář publikační činnost a Digitální knihovna závěrečných prací)
- Technologie Shibboleth a EZproxy pro vzdálený přístup k informačním zdrojům
- Linkovací technologie SFX a LibKey pro propojování na plné texty a návazné služby
- Citační manažery CitacePRO a RefWorks pro automatizovanou tvorbu citací ve vědeckých textech
- Systémy Turnitin a Theses pro antiplagiátorskou kontrolu
- Nástroj Grammarly pro jazykovou kontrolu anglicky psaných textů

Kromě výše uvedených systémů předplácí knihovna řadu nástrojů a služeb, které ulehčují práci jak studentům při plnění jejich studijních povinností, tak akademikům v oblasti vědeckovýzkumného procesu. Knihovna navíc vytváří a provozuje několik systémů na bázi Open Source, které jsou uživatelům velmi nápomocny. Jedná se zejména o:

- Portál informační výchovy IVA - http://iva.k.utb.cz/
- Nástroj pro kontrolu a vytváření klíčových slov pro závěrečné práce - https://keywords.k.utb.cz/
- Portál pro rozvoj otevřeného přístupu na UTB - https://open.k.utb.cz/

Rozvoj technologií na bázi AI

Knihovna velmi aktivně spolupracovala na vytvoření univerzitní strategie pro práci s AI nástroji:

https://www.utb.cz/student/dokumenty-a-sablony/doporuceni-k-vyuzivani-nastroju-umele-inteligence-ai-na-utb-ve-zline/

Stejně tak došlo k testování a nakonec i pořízení některých konkrétních služeb na bázi AI, které usnadňují uživatelům práci s informačními zdroji. Jedná se především o nástroj https://scite.ai/, který pracuje s obrovským množstvím ověřených vědeckých článků a na základě jejich vyhodnocení dokáže dávat uživatelům odpovědi na jejich výzkumné dotazy. AI asistenti se zároveň stávají nedílnou součástí rozhraní významných databází např. Web of Science, Ebsco, ProQuest nebo multivyhledávače Summon, kde jsou předplatitelům zcela rutinně k dispozici a usnadňují tak práci jak při zadávání rešeršních dotazů, tak při práci s dohledanými výsledky.

Podpora vědy a výzkumu

Rozvoj vědy a výzkumu patří mezi prioritní činnosti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Knihovna UTB poskytuje akademickým pracovníkům a studentům odborné služby, které jsou zaměřeny na podporu vědy, výzkumu a publikační činnosti. Knihovna nabízí pomoc s ověřováním kvality časopisů, analýzou publikačních výstupů, orientaci v problematice hodnocení výsledků vědy a výzkumu, poradenstvím v oblasti Open Access, správy výzkumných dat, přípravy podkladů a analýz pro vedení univerzity.

Hlavní oblast podpory vědy a výzkumu je zaměřena na vědecké publikování. Služby knihovny jsou nastaveny tak, aby poskytovaly podporu ve všech fázích publikačního procesu (před publikováním, v jeho samotném průběhu i po vytvoření publikačního výsledku). Knihovna UTB nabízí tyto služby:

Ověřování kvality časopisů: Pomoc s výběrem vhodného periodika a ochrana před predátorskými vydavateli. Pro orientaci v problematice podvodných časopisů knihovna využívá databázi Cabell's Journalytics a Predatory Reports. Službu ověření kvality časopisu využilo v roce 2025 40 akademických a vědeckých pracovníků.

Metodika hodnocení výsledků vědy a výzkumu RVVI: Orientace v metodice hodnocení, sledování změn, poradenská činnost, analýzy výsledků hodnocení z databáze RIV (Rejstřík informací o výsledcích).

Vykazování výsledků vědy a výzkumu: Sledování nových přírůstků v databázích Web of Science a Scopus a jejich následné vykazování do systému OBD (Osobní bibliografická databáze). Do systému OBD každoročně knihovna založí průměrně 250 až 300 záznamů publikačních výsledků.

Repozitář publikační činnosti UTB: Hlavním cílem repozitáře je poskytovat aktuální bibliografii publikačních výstupů autorů, prezentace publikační činnosti UTB veřejnosti i akademické obci, auto-archivace publikovaných textů, podpora otevřeného přístupu (Open Access) k vědeckým informacím. V repozitáři je doposud uloženo 10 921 záznamů a 10 044 plných textů (z toho 3 686 v režimu Open Access).

Bibliometrie: Orientace v citačních metrikách časopisů, sledování citovanosti jednotlivých autorů. Analýza vědeckých výstupů jak pro potřeby autorů, tak pro vedení univerzity.

Alternativní metriky: metriky, které berou v potaz širší spektrum indikátorů a přihlíží k odezvám na sociálních sítích, počtu stažení daného dokumentu. Jejich výhodou je měření dopadu publikačních výstupů okamžitě oproti citačním ohlasům.

Identifikátory autora: správa identifikátoru ORCID ID, autorských profilů v databázích Web of Science a Scopus, hlášení oprav, pravidelný import publikací na profil autora.

Open Access: Podpora otevřeného přístupu k vědeckým informacím, orientace v politice a problematice Open Access, vytvoření Politiky otevřeného přístupu na UTB.

Publikační poplatky (Article Processing Charges): UTB je součástí konsorcia CzechELib a Knihovna UTB sleduje vývoj publikačních poplatků u jednotlivých vydavatelů. V posledních letech došlo k redefinování smluv s vydavateli, kteří poskytují nejen přístup do svých obsahů, ale také tokeny pro volné publikování ve svých časopisech. Tyto vouchery má UTB k dispozici u vydavatelů: American Chemical Society, Wiley, Springer Nature, Taylor and Francis, Sage, Emerald, De Gruyter a Institute of Physics. Jejich distribuce probíhá u většiny vydavatelských domů skrze admin rozhraní spravovaná Knihovnou UTB. Od roku 2026 navíc přibylo i klíčové vydavatelství Elsevier. V roce 2025 byly poskytnuty tokeny u více než 40 článků, což představovalo pro univerzitu úsporu ve výši desítek tisíc dolarů.

Univerzitní data steward: poskytuje podporu vědcům při tvorbě jejich data management plánu, projektových žádostí a je klíčovou osobou pro otázky správy dat. Na UTB je v platnosti směrnice, která se zabývá bezpečnou správou výzkumných dat v souladu s principy FAIR v kontextu Evropské unie. Plán správy dat (Data management plan) je součástí směrnice a doporučuje, jak se má s daty nakládat během výzkumného projektu i po jeho skončení.

Knihovna UTB centrálně administrativně zajišťuje služby pro vydavatelství elektronických periodik na UTB**.** Jedná se o přidělování **DOI** (Digital Object Identifier), který zajistí unikátní a trvalý identifikátor vědeckého článku v digitálním prostředí. **Kontrola plagiátů** přes nástroj **CrossRef Similarity Check**. Služba umožňuje kontrolovat plagiáty pro redakce časopisů vydávaných na UTB.

Informační centrum Baťa

V roce 2025 pokračovalo **Informační centrum Baťa** ve své odborné, výzkumné, publikační, konzultační a přednáškové činnosti, zaměřené především na výzkum historie firmy Baťa, jejího mezinárodního působení a širších hospodářských, sociálních a kulturních souvislostí baťovského fenoménu. Výzkumná činnost centra měla výrazný mezinárodní charakter a byla prezentována na zahraničních univerzitách, vědeckých konferencích i v mezinárodních odborných publikacích.

Výčet odborných publikací vydaných v roce 2025:

BALABAN, Milan. Poslovanje firme Bata na Jugoslovenskim prostorima 1920-1945. Banja Luka: Arhiv Republike Srpske, 2025. 207 stran, 3 nečíslované strany. ISBN 978-99976-074-9-2.

BALABAN, M., HIDVÉGI, M., & VONYÓ, T. (2025). Survival through globalisation: Innovation, internationalisation, and the endurance of big business in Central Europe. *Business History*, 1–26. https://doi.org/10.1080/00076791.2025.2566483

BALABAN, Milan, Irena BALABAN CAKIRPALOGLU a Dalibor SAVIĆ. Yugoslav tourists in the Czechoslovak spas during the interwar period (1918-1939). *Istorija 20. veka* [online]. 2025, vol. 43, iss. 1, s. 19-35. [cit. 2026-08-18]. ISSN 0352-3160.
Dostupné z: https://istorija20veka.rs/yugoslav-tourists-in-the-czechoslovak-spas-during-the-interwar-period-1918-1939-eng/.

BALABAN, Milan, Jan HERMAN a Dalibor SAVIĆ. The Bata Company's eastern Mediterranean business operations 1918–1938: a structuration perspective. *Contemporary Levant* [online]. 2025, vol. 10, iss. 2, s. 151-169. [cit. 2026-08-18]. ISSN 2058-184X.
Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20581831.2025.2544110.

V přípravě už navíc byla kniha k významnému baťovskému jubileu, která finálně vyšla v roce 2026:

POKLUDA, Zdeněk, Jan HERMAN a Milan Balaban. Baťova města / Baťa cities. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2026, 325 stran, ISBN 978-80-7678-395-9.

Výrazná byla rovněž přednášková činnost. Výzkum firmy Baťa byl prezentován na Kozminski University ve Varšavě, Uludağ University v Burse, Indian Institute of Management v Ahmedabádu a v Godrej Archives v Bombaji. Přednášky se věnovaly zejména internacionalizaci firmy Baťa, jejímu působení v Indii a ve Středomoří, globálnímu podnikání a metodám výzkumu nadnárodních podniků. Pro české posluchače byl realizován cyklus čtyř přednášek ve spolupráci s Památníkem Tomáše Bati ve Zlíně (Za americkým snem Tomáše Bati; Baťovské lodě na mořích a oceánech; Z malého Zlína za oceány; Křídla impéria), další přednášky se konaly v Mahenově knihovně Brně (Brněnské osobnosti firmy Baťa) či Gymnáziu Ostrava – Hrabůvka (Historie firmy Baťa ve 2.pol. 20. století).

Výzkumná činnost byla prezentována také na významných mezinárodních konferencích a workshopech, mimo jiné na 15th European Social Science History Conference v Leidenu, kde byl prezentován příspěvek věnovaný pracovním podmínkám v globálním dodavatelském řetězci firmy Baťa, a na mezinárodním workshopu *The Adriatic Islands in Travelogues* ve Splitu.

Důležitou součástí činnosti centra byla také mezinárodní spolupráce a odborné stáže. V roce 2025 proběhl výzkumný pobyt v Institute for Mediterranean Studies – FORTH a na Department of History and Archaeology, University of Crete v Rethymnu, zaměřený na další rozvoj výzkumu mezinárodního působení firmy Baťa ve Středomoří. Celkově lze rok 2025 hodnotit jako velmi úspěšný z hlediska publikační produkce, mezinárodní odborné spolupráce a prezentace výzkumu Informačního centra Baťa v mezinárodním akademickém prostředí.

Nakladatelství UTB

Nakladatelství Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně je od roku 2017 součástí Knihovny UTB a zajišťuje vydavatelskou, publikační, tiskovou a produkční činnost univerzity. Poskytuje služby studentům, zaměstnancům, fakultám a dalším součástem UTB a svou činností podporuje vzdělávací, vědecké, výzkumné a tvůrčí aktivity univerzity. Vedle tradiční role univerzitního nakladatelství se v posledních letech stále více profiluje jako komplexní tiskové a produkční pracoviště.

Publikační a vydavatelská činnost

Jednou z hlavních oblastí činnosti je vydávání odborných, vědeckých, studijních a populárně-naučných publikací. Nakladatelství zajišťuje celý proces jejich přípravy – od komunikace s autory a edičními referenty přes přidělení ISBN a zajištění CIP záznamů, grafickou a redakční přípravu až po tisk, elektronické zveřejnění, distribuci a prodej.

Publikační činnost vychází z edičních plánů jednotlivých fakult. Počet publikací zařazovaných do edičního plánu se každoročně pohybuje přibližně kolem 40 titulů. Od roku 2017 přidělilo Nakladatelství UTB více než 400 ISBN odborným, vědeckým, studijním, populárně-naučným a dalším publikacím vznikajícím na UTB.

Důležitou součástí publikační produkce jsou také tituly zaměřené na historii firmy Baťa, osobnost Tomáše Bati a baťovský odkaz. Mezi nejvýznamnější a komerčně úspěšné tituly patří Baťa na všech kontinentech, vydaná také v anglické verzi *Bata across continents*, dále Baťa létá z Otrokovic a Podnikání firmy Baťa v Jugoslávii. Tyto publikace přispívají nejen k popularizaci baťovského odkazu, ale také k prezentaci Univerzity Tomáše Bati v České republice i v zahraničí.

Nakladatelství v současnosti připravuje reprezentativní publikaci Baťova města, která vzniká v souvislosti se 150. výročím narození Tomáše Bati.

Tiskové a produkční služby

Druhou zásadní oblast představuje provoz vlastního tiskového centra. To poskytuje zázemí studentům, zaměstnancům, fakultám i dalším součástem univerzity. Významnou část jeho činnosti tvoří tisk a vazba závěrečných kvalifikačních prací. Každoročně tiskovým centrem projde přibližně 4 500 bakalářských a diplomových prací a desítky doktorských a habilitačních prací.

Vedle kvalifikačních prací zajišťuje tiskové centrum cenově zvýhodněný tisk studijních materiálů, skript a fotografií, velkoformátový tisk a výrobu širokého spektra informačních a propagačních materiálů. Patří mezi ně například univerzitní vizitky, plakáty, letáky, pozvánky, skládačky, katalogové listy, roll-upy, bannery nebo butony.

Stále významnější roli má rovněž výroba propagačních a merchandisingových produktů. Cílem je postupně soustředit větší část této produkce do vlastního zázemí UTB, zvýšit flexibilitu výroby, zkrátit dodací lhůty a podpořit jednotnou vizuální prezentaci univerzity.

Prodej a distribuce

Součástí Nakladatelství UTB je univerzitní prodejna, která nabízí publikace, skripta a propagační předměty UTB a současně slouží jako showroom univerzitního merchandisingu a kontaktní místo pro tisk závěrečných prací.

Vybrané publikace jsou dostupné také prostřednictvím internetového obchodu Nakladatelství UTB. Pro jejich širší distribuci má nakladatelství uzavřeny komisní smlouvy se společnostmi Kosmas, Aleš Čeněk a Knihy Dobrovský, díky nimž se vybrané tituly dostávají také mimo přímé distribuční kanály univerzity.

Rozvoj Nakladatelství UTB

Další rozvoj směřuje k posilování role Nakladatelství UTB jako komplexního produkčního centra univerzity. Vedle tradiční publikační a tiskové činnosti se pracoviště zaměřuje na rozšíření technologického vybavení a vlastní výroby propagačních a personalizovaných produktů.

Nabídka služeb nakladatelství bude postupně rozšiřována například o potisk textilu a výrobu dárkových krabiček**.** Pro další období je plánován také nákup vyšívacího stroje, který umožní rozšířit vlastní výrobu a finalizaci textilních a dalších merchandisingových produktů.

Důležitou prioritou bude užší spolupráce s marketingovými odděleními jednotlivých fakult a dalších součástí UTB. Cílem je koordinovat jejich požadavky a postupně prostřednictvím Nakladatelství UTB zabezpečovat větší část výroby univerzitního merchandisingu a propagačních materiálů. Součástí plánovaného rozvoje je rovněž modernizace současných prostor nakladatelství a jejich propojení se sousedními prostory s cílem vytvořit reprezentativní showroom Nakladatelství UTB a univerzitního merchandisingu**.**

Výhled do budoucna

Nakladatelství UTB dnes propojuje tři základní oblasti – vydavatelskou, produkční a servisní a distribuční a prezentační činnost**.** Vedle vydávání odborných a vědeckých publikací zajišťuje významnou část tiskových potřeb univerzity, zpracování kvalifikačních prací, distribuci knih a stále širší portfolio propagačních a merchandisingových produktů.

Další rozvoj bude zaměřen zejména na modernizaci technického a prostorového zázemí, rozšíření vlastní výroby, užší spolupráci s fakultami a posilování role Nakladatelství UTB jako centrálního produkčního pracoviště univerzity. Tím může nakladatelství dále přispívat nejen k šíření výsledků vědecké, vzdělávací a tvůrčí činnosti UTB, ale také k jednotné a kvalitní prezentaci univerzity navenek.

Ekonomický přehled

Knihovna hospodařila v roce 2025 s finančními prostředky přidělenými v rámci řádného rozpočtu. Tyto prostředky však od začátku počítaly s deficitním financováním a použitím peněz z fondu provozních prostředků knihovny, které byly k dispozici z minulých let. Kromě toho čerpala knihovna rovněž finance z PPSŘ a část příjmů tvořily také tržby z výroby závěrečných prací pro studenty v hodnotě 2 mil. Kč.

Financování Knihovny UTB v roce 2025	**V tis. Kč**											
	1100	**1100-**	**1183**	**1503**	**1505**	**1506**	**1601**	**2102**	**8502**	**1507**	**1120**	**1120-**
Informační zdroje	**10 073**											
Elektronické zdroje informací	7 839											
Časopisy tištěné	200											
Knihy tištěné	1 714											
Knihovní systémy	294											
EDD	9											
Technologogie RFID pro identifikaci knih	17											

Provozní náklady Knihovny UTB	**16 197**	**3 271**	**549**	**0**	**217**	**20**	**62**	**805**	**11**	**0**	**1442**	**918**
Spotřeba materiálu	54		48		6		40				8	
Prodané zboží					189							
Opravy a udržování	38											
Cestovné	40		6					43			164	
Služby	101		1		4			283			543	918
přístup k databázím, licence								*275*			*182*	*918*
telefony	*3*											
poštovní poplatky a rozhlas	*17*											
reprografické služby a pronájem	*73*											
e-knihy	*5*		*1*									
Outsourcing server.infrastruktury											*264*	
ostatní služby	*3*							*8*			*97*	
Náklady na reprezentaci					18	20	22					
Mzdové náklady	9 692	243	368					358	8		531	
Zdravotní a sociální pojištění	3 224	82	124					120	3		179	
zák. pojištění Koop.	41	1	2					1			2	
Členské příspěvky	20											
Stravování zaměstnanců	29											
Příspěvek na stravování zaměstnanců	122											
Tvorba sociálního fondu	152											
Telefony	14											
Společné náklady na budovy	2 623	2 945										
Jiné ostatní náklady	47										15	

Provozní náklady Nakladatelství UTB 2025				**221**	**1 947**							
z toho:												
Spotřeba materiálu				122	271							
Prodané zboží				6								
Ostatní služby (pronájem multifunkcí, telefony, korektury textů,příspěvěk na stravování)				26	300							
Mzdové náklady				52	1 027							
Zdravotní a sociální pojištění				15	337							
Zák. pojištění Koop., příspěvek na stravování					12							

Výnosy 2025	**V tis. Kč**											
	1100	**1100-**	**1183**	**1503**	**1505**	**1506**	**1601**	**2102**	**8502**	**1507**	**1120**	**1120-**
FPP – zúčtování fondů		3 271									1382	918
Provozní příspěvek (snížený o odvody)	98		549					805			60	
Prostředky na financování informačních zdrojů	27 950											
Dofinancování provoz.nákladů KUTB		-3 271										
Knihovna UTB - Tržby za kopírování a tisk, poplatky za upomínky, registrace					61	50			12			
Prodej zboží												
Nakladatelství UTB				340	2 062							
prodej služeb					*2 011*							
prodej zboží												
přidělení ISBN												
tisky a vazby												
Aktivace skript				*232*								
Dary Knihovna							62					
Tržby z prodeje majetku Knihovna										33		
Celkem	**28 048**	**0**	**549**		**2 343**			**805**		**33**		

Hospodářský výsledek Knihovny a Nakladatelství UTB za rok 2025 v tis. Kč	**1100**	**1100-FPP**	**1183**	**1503**	**1505**	**1506**	**1601**	**2102**	**8502**	**1507**	**1120**	**1120-PN**
HV z hlavní činnosti				119	177	30				33		
HV z doplňkové činnosti									1			

Závěr

Předkládaná zpráva shrnuje činnost našeho pracoviště v roce 2025 na základě ověřených a verifikovaných údajů. Je nejen přehledem uskutečněných aktivit a poskytovaných služeb, ale také odrazem dlouhodobého úsilí o jejich kvalitu a další rozvoj. I v následujícím období budeme usilovat o to, aby naše služby odpovídaly měnícím se potřebám univerzity, jejích studentů a zaměstnanců a aby naše pracoviště zůstávalo spolehlivým a odborně kompetentním partnerem pro vzdělávání, vědu, výzkum i další oblasti života univerzity.